

Опис

вибіркового блоку навчальних дисциплін «Міжнародні механізми захисту прав людини» освітньої програми «Право» для здобувачів освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» денної форми навчання

Вибірковий блок «Міжнародні механізми захисту прав людини» освітньої програми «Право» для здобувачів освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» денної форми навчання складається з навчальних дисциплін:

- 1) Міжнародні стандарти прав людини;
- 2) Міжнародна охорона інтелектуальної власності і соціальний захист людини;
- 3) Права людини у період збройних конфліктів;
- 4) Міжнародні інституційні механізми забезпечення та захисту прав людини.

Відповідно до опису освітньої програми «Право» викладання зазначених навчальних дисциплін забезпечує досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання 2, 4, 5, 8, 10, 15, 18, 22, що визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Викладання зазначених навчальних дисциплін зорієнтовано на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та розвиток практичних фахових навичок в сфері міжнародного права прав людини.

Результатами поглибленого вивчення здобувачами освіти вибіркового блоку навчальних дисциплін мають стати:

– комплексні доктринальні знання про міжнародне співробітництво держав в сфері прав людини, засади правотворчості, використання юридичної техніки для створення різного роду правових актів з прав людини; поняття і категорії міжнародного права прав людини; взаємозв'язок внутрішньодержавного та міжнародного захисту прав людини; особливості взаємодії міжнародного гуманітарного права та права прав людини; сучасний стан та основні тенденції розвитку міжнародного права прав людини;

– навички аналізу і узагальнення правотворчої практики, правильного застосування рішень міжнародних судових установ, користування першоджерелами і спеціальною літературою, орієнтування у системі міжнародного права прав людини, міжнародного гуманітарного права і законодавства України;

– вміння застосовувати досягнення різних наук в сфері міжнародного захисту прав людини, використовувати досвід зарубіжних держав щодо відступу від зобов'язань у сфері прав людини під час суспільної небезпеки, а також щодо виконання позитивних зобов'язань держави, постраждалої від збройного конфлікту та тимчасової втрати контролю над частиною своєї території, щодо передачі державою на розгляд міжнародної судової установи чи органу міжнародної організації, членом або учасником якої вона є, питання про будь-яке порушення положень міжнародних актів з прав людини, яке допущене, на її думку, іншою державою, а також щодо виконання рішень міжнародних судових установ, поєднувати досягнення юридичної науки з юридичною практикою, що складається в сфері міжнародного захисту прав людини, брати участь в правотворчій діяльності органів державної влади та у науково-дослідній роботі;

– володіння навичками підготовки проекту звернення до міжнародної судової установи чи органу міжнародної організації, заперечень/пояснень уряду держави, проекту закону, іншого нормативного акту та ін. з урахуванням особливостей практичної ситуації та за допомогою правових методів вирішувати питання, що виникають у сфері міжнародного захисту прав людини;

– вміння проводити правовий моніторинг, надавати оцінку чинним положенням законодавства України в частині їх відповідності вимогам міжнародних договорів з прав людини, рішенням міжнародних судових установ, виявляти колізії та прогалини у законодавстві, пропонувати можливі шляхи їх подолання;

– уявлення про правові, процесуальні та функціональні засади підготовки, розгляду та прийняття рішень міжнародними судовими установами;

– набуті практичні навички проведення правової експертизи актів правотворчості у сфері прав людини, процесу розгляду та прийняття актів правотворчості, їх промудрації;

– навички фахового застосування правил підготовки звернень до міжнародних судових установ та органів міжнародних організацій;

– навички фахового застосування правил виконання рішень міжнародних судових установ;

– знання генези міжнародного права з прав людини, міжнародного гуманітарного права;

– знання про поняття і сутність текстуального, цільового та динамічного юридичного тлумачення, загальні принципи інтерпретаційної

діяльності в міжнародному праві прав людини, когнітивних аспектів тлумачення юридичних текстів;

- отримані теоретичні знання, практичні уміння і навички щодо застосування методів філософської герменевтики, аналітичної філософії для тлумачення юридичних текстів з прав людини і легітимації результатів інтерпретаційної діяльності у правовій сфері, формування загальнокультурних і професійних якостей;

- оволодіння фундаментальними знаннями про підходи до розуміння прав людини, про їх застосування до аналізу діючих правових норм (позитивний підхід) на предмет виявлення правотворчих недоліків, а також до вироблення суспільно оптимальних правових норм подолання зазначених недоліків (нормативний підхід).

Досягнення здобувачами освіти цих та інших результатів навчання забезпечує дотримання ними у майбутній фаховій діяльності стандартів правничої професії, міжнародних стандартів прав людини та принципу верховенства права при здійсненні формалізації права, підвищенні рівня дієвості та ефективності права.

Отримані знання та навички формують у здобувачів освіти компетентності, що відповідають сучасним потребам ринку праці, суспільства і держави, а саме:

- знання та розуміння міжнародних стандартів прав людини, практики міжнародних судових установ;

- знання та розуміння особливостей забезпечення прав людини в Європейському Союзі;

- вміння давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю перспектив звернення до міжнародної судової установи чи міжнародної організації;

- вміння застосовувати інститути міжнародного права прав людини;

- вміння вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, з питань міжнародного захисту прав людини, із застосуванням правничої термінології;

- вміння вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;

- вміння застосовувати в професійній діяльності основні сучасні доктрини прав людини, міжнародного захисту прав людини, цінності та принципи функціонування міжнародної системи, національної правової системи;

– вміння надавати консультації щодо міжнародних механізмів захисту прав людини у різних правових ситуаціях, підготовки проектів звернень до міжнародних судових установ та органів міжнародних організацій, правотворчих актів.

Забезпечення досягнення програмних результатів навчання, визначених за навчальними дисциплінами вибіркового блоку відбувається завдяки:

- студентоцентрованому підходу;
- викладанню навчальних дисциплін вибіркового блоку «Міжнародні механізми захисту прав людини» кваліфікованими фахівцями, в тому числі у формі авторських курсів;
- оновленню викладачами змісту робочих навчальних програм дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права;
- застосуванню методів навчання і викладання, що базуються на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень з питань міжнародного співробітництва держав в сфері прав людини і використання їх результатів;
- залучення здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності в сфері міжнародного захисту прав людини;
- проведенню майстер-класів із запрошенням фахівців-практиків в сфері міжнародного захисту прав людини, міжнародного гуманітарного права;
- використання в освітньому процесі різних форм проведення занять та інтерактивних методів навчання, новітніх інформаційних технологій;
- індивідуальному консультуванню здобувачів вищої освіти та високого рівня організації їх самостійної роботи;
- отриманню практичного досвіду під час проходження навчальної практики.

Навчальні дисципліни

Міжнародні стандарти прав людини

Дисципліна фокусується на правах людини, що інституціоналізовані в міжнародних та європейських стандартах, національних конституціях. При їх вивченні застосовується підхід, відповідно до якого міжнародні стандарти прав людини розкриваються не з позиції утопічної максими індивідуального блага, а з позиції сприйняття прав людини як юридичної категорії, забезпеченої засобами юридичного захисту. Детально розглядаються і універсальні стандарти прав людини, розроблені в рамках ООН, регіональні

стандарти прав людини, і способи, у які держави їх впроваджують в свої національні правові системи. Акцентується увага на регулятивному впливі позитивних зобов'язань держави в сфері прав людини в умовах мирного часу та надзвичайної суспільної небезпеки, їх застосуванні в межах національного правопорядку в умовах конфлікту та тимчасової окупації.

Міжнародна охорона інтелектуальної власності і соціальний захист людини

Дисципліна фокусується на питаннях міжнародної співпраці держав у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності, захисту соціальних прав людини. Детально вивчається конвенційний елемент механізму міжнародного співробітництва, який включає міждержавні угоди (багатосторонні та двосторонні), та інституційний елемент, який включає універсальні та регіональні міжнародні міжурядові організації. Акцентується увага на особливостях співробітництва України у межах міжнародних договорів універсального та регіонального рівня, гармонізації законодавства України до законодавства ЄС у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності і соціального захисту людини.

Права людини у період збройних конфліктів;

Дисципліна фокусується на застосовності права прав людини в ситуації збройного конфлікту. Акцентується увага на принципах гуманності, людської гідності як фундаменті права прав людини та міжнародного гуманітарного права. Детально вивчаються особливості захисту прав людини в умовах різних видів збройних конфліктів та залежно від ступеня їх інтенсивності. Важливою складовою дисципліни також є питання екстериторіальної дії прав людини, відступу держави від зобов'язань у сфері прав людини під час суспільної небезпеки, зобов'язань держави з прав людини на тимчасово окупованих нею територіях, позитивних зобов'язаннях держави щодо якої вчинено агресію, та яка тимчасово втратила контроль над частиною своєї території.

Міжнародні інституційні механізми забезпечення та захисту прав людини.

Дисципліна фокусується на інституційних та конвенційних органах і механізмах універсальної та регіональних систем захисту прав людини. Вона покликана розвинути у здобувачів здатність з захисту прав людини і основоположних свобод за допомогою органів ООН, з застосування процедури 1235 та процедури 1503, а також з захисту прав людини в ЄС, Європейському суді з прав людини, інших міжнародних судових установах.

В результаті опанування дисципліни здобувач не лише розумітиме особливості функціонування міжнародних судових установ, їх правотворчої та правозастосовної діяльності, роль ОБСЄ в ранньому попередженні, запобіганні конфліктів, регулюванні криз і пост конфліктному відновленні, подоланні розбіжностей між державами та формуванні довіри на основі співробітництва, а й вмітиме аналізувати і прогнозувати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практики Європейського суду з прав людини на правову систему України; виявляти структурні або загальні недоліки в національному праві або практиці; першопричини системних помилок, які і призводять до порушення прав людини; ефективно використовувати міжнародні механізми захисту прав людини.